

החברים ששם שמות. שמות בארץ, שמות ממש ושם בארץ, ולמה? בשביל להשתמש בהם העולם ולקוות קיום בעולם.

רבי יצחק אמר, הכל הוא, ואפילו מה שאמר רבי יהודה - יפה אמר. שאלו העולם יהיה בשם הרחמים, יתקיים העולם. אבל משום שהעולם נברא על דין ועומד על דין, שם שמות בארץ, ויפה הוא, שאלמלא כן לא יוכל העולם להתקיים מלפני חטאי בני האדם.

בא ראה, כשנולד נח קראו לו על שם של נחמה (נח - נח לו, נח לעולם, נח לאבות, נח לבנים, נח לעליונים, נח לתחתונים, נח לעולם הזה, נח לעולם הבא) ושיהיה [ולקוות] השם גורם. אבל לגבי הקדוש ברוך הוא לא כן. נח בהפוך אותיות - ח"ן, כמו שנאמר ונח מצא חן.

אמר רבי יוסי, חן הינו נח. בצדיקים, השם שלהם גורם לטוב. בךשעים, השם שלהם גורם לרע. בנח כתוב ונח מצא חן בעיני ה'. בער בכור יהודה התהפכו אותיותיו לרע. ע"ר ר"ע. רע בעיני ה'.

בא ראה, בין שנולד נח, ראה את מעשי בני האדם שהם חוטאים לפני הקדוש ברוך הוא, והיה גונז עצמו ועסק בעבודת רבוננו כדי לא ללכת בדרךם. וכי תאמר, במה הוא עסק? באותו ספר של אדם וספר של חנוך. והיה עוסק בהם לעבד את רבוננו.

בא ראה שכן הוא, שהרי מאיפה ידע נח להקריב קרבן לרבוננו? אלא משום שמצא חכמה על מה העולם עומד, וידע שהוא עומד על הקרבן, ואלמלא הקרבן לא היו עומדים עליונים ותחתונים.

אבל אנא אמינא ליה כמה דאתערו חבריא דשוי שמיהן. שמות בארץ שמות ממש (שם בארץ ואמאי בגין לאשתמשא בהו עלמא ולמקורי קיומא בעלמא).

רבי יצחק אמר כלל הוא. ואפילו מה דאמר רבי יהודה שפיר קאמר. דאלו יהא עלמא בשמא דרחמי יתקיים עלמא, אבל בגין דאתפרי עלמא על דינא וקיימא על דינא שם שמות בארץ ושפיר הוא דאלמלא כן לא יכיל עלמא לאתקיימא מקמי חוביהון דבני נשא.

תא חזי, נח כד אתייליד קרון ליה על שמא דנחמה (נח, נחמא ליה, נחמא לעלמא, נחמא לאביו, נחמא לבניו, נחמא לעליונים, נחמא לתחתונים, נחמא לעולם הזה, נחמא לעולם הבא) ולהוי (ר"א ולמקורי) שמא גרים. אבל (נ"א לבני) קדשא ברין הוא לאו הכי. נח בהפוך אתוון חן כמה דאת אמר ונח מצא חן.

אמר רבי יוסי חן היינו נח. בצדיקייא שמייהון גרים לטב. בחייביא שמייהון גרים לביש. בנח פתיב ונח מצא חן בעיני יי. בער בכור יהודה אתהפכו אתווי לביש. ע"ר ר"ע. רע בעיני יי.

תא חזי, פיון דאתייליד נח חמא עובדיהון דבני נשא דאנון חטאן קמי קדשא ברין הוא, והוה גניז גרמיה ואשתדל בפולחנא דמאריה. בגין דלא למהן באורחיהו. וכי תימא במה אשתדל. בההוא ספרא דאדם וספרא דחנוך והוה אשתדל בהו למפלח למריה.

תא חזי, דהכי הוא דהא נח מנא הוה ידע לקרב קרבנא למריה. אלא בגין דאשפח חכמתא על מה מתקיים עלמא וידע דעל קרבנא מתקיים. ואלמלא קרבנא לא הוו קיימי עלאי ותתאי.

רבי שמעון היה הולך בדרך והיו עמו רבי אלעזר בנו ורבי יוסי ורבי חזיה. עד שהיו הולכים, אמר רבי אלעזר לאביו, הדרך מתקנת לפנינו, רוצים לשמע דברי תורה פתח רבי שמעון ואמר, (קהלת י) וגם בדרך פשהסכל הולך לבו חסר וגו'. כשבין אדם רוצה לתקן דרכיו לפני הקדוש ברוך הוא, עד שלא יצא לדרך צריך להמליך בו ולהתפלל לפניו על דרכו, כמו ששינונו שכתוב (תהלים פה) צדק לפניו יחלף וישם לדרך פעמיו. שהרי השכינה לא נפרדת ממנו. וכי שלא מאמין ברבוננו, מה כתוב בו? וגם בדרך פשהסכל הולך לבו חסר. מי זה לבו? זה הקדוש ברוך הוא שלא ילך עמו בדרך וגורע מסיועו בדרך. משום שאותו בן אדם שלא מאמין ברבוננו, עד שלא יצא לדרך לא בקש את סיוע רבוננו.

ואפילו בדרך פשהוא הולך, לא עוסק בדברי תורה, ולכן לבו חסר, שאינו הולך יחד עם רבוננו ולא נמצא בדרך. ואומר לכל סכל הוא - ואפלו כששומע דבר אמונה של רבוננו, הוא אומר שזו טפשות לעסוק בזה. כמו זה ששאלו לכן אדם על אות הברית שרשמו בבשר האדם, ואומר שלא דבר אמונה הוא. שמע זאת רבי ייבא הזקן והסתפל בו, ונעשה גל של עצמות. ואנו בדרך הזו בסיוע הקדוש ברוך הוא רוצים לומר דברי תורה.

פתח ואמר, (תהלים פו) הורני ה' דרכך אהלך באמתך יחד לכבי ליראה שמך. פסוק זה קשה, שהרי שנינו, הכל ביד הקדוש ברוך הוא חוץ מלהיות צדיק או רשע. ודוד איך תבע את זה

רבי שמעון היה אזיל בארחה והיו עמיה רבי אלעזר בריה ורבי יוסי ורבי חזיה.

עד דהו אולי, אמר רבי אלעזר לאבוהי ארחה מתקנא קמן בעינן למשמע מלי דאורייתא. פתח רבי שמעון ואמר (קהלת י) גם בדרך פשהסכל הולך לבו חסר וגו'. כד בר נש בעי לאתקנא ארחה קמי קדשא בריך הוא. עד לא יפוק לארחה בעי לאמלכא ביה ולצלי קמיה על ארחה. כמה דתנינן דכתיב, (תהלים פה) צדק לפניו יחלף וישם לדרך פעמיו. דהא שכינתא לא אתפרשא מניה.

ומאן דאיהו לא מהימנא במריה, מה כתיב (דף נט ע"א) ביה וגם בדרך פשהסכל

הולך לבו חסר. מאן לבו. דא קדשא בריך הוא דלא יהי עמיה בארחה וגרע מן סיעתיה בארחה. בגין דההוא בר נש דלא מהימן ביה במאריה עד לא יפוק בארחה לא בעי סיעתא דמאריה.

ואפילו בארחה כד איהו אזיל לא אשתדל במלי דאורייתא. ובגיני כך לבו חסר דלא אזיל בהדיה דמריה ולא אשתכח בארחה. ואמר לכל סכל הוא, אפלו כד שמע מלה דמהימנותא דמאריה, הוא אמר דטפשותא הוא לאשתדלא ביה. פהאי דשאלו לבר נש על את קיימא דרשימו בבשריה דבר נש. ואמר לאו איהו מהימנותא. שמע רב ייבא סבא ואסתפל ביה ואתעביד תלא דגרמי. ואנן פהאי אורחה בסיעתא דקדשא בריך הוא בעינן למימר מלי דאורייתא.

פתח ואמר (תהלים פו) הורני יי דרכך אהלך באמתך יחד לכבי ליראה שמך. האי

קרא קשיא. דהא תנינן כלא היא בידי דקדשא בריך הוא, בר למיהו